

Undervattensbuller

- information inför seminarier 2026

Information inför seminarier om undervattensbuller - organisationer och program samt pågående initiativ

Detta informationsblad ger dig en överskådlig introduktion inför vårens seminarier.

Här hittar du:

- En kortfattad beskrivning av viktiga organisationer och program – IMO, HELCOM, BSAP, ÅPH och OSPAR – som styr, samverkar och arbetar för en hållbar havsmiljö.
- En sammanställning av aktuella frågor och initiativ som pågår inom forum om undervattensbuller.

Organisationer och program som påverkar havsmiljön

Följande tabell ger en snabb överblick över fem centrala organisationer och program som arbetar för en hållbar havsmiljö. Här framgår en beskrivning över vad förkortningen står för, vad det är och hur det kopplar till undervattensbuller.

Förkortning	Namn	Beskrivning	Koppling till undervattensbuller
IMO	Internationella sjöfartsorganisationen	IMO beslutar om internationella regler för sjösäkerhet och miljöskydd inom sjöfarten.	IMO utarbetar riktlinjer och regelverk som påverkar undervattensbuller från fartyg och fritidsbåtar.
EU	Europeiska unionen	Utfärdar förordningar och direktiv som blir gällande i Sverige	EU har utfärdat Havsmiljödirektivet och också tillsatt en teknisk grupp (TG Noise) som arbetar med undervattensbuller.
HELCOM	Helsingfors-kommissionen	Det internationella samarbetet mellan länder runt Östersjön som arbetar för att skydda havsmiljön. HELCOM:s uppdrag är att förebygga föroreningar, övervaka miljötillståndet och koordinera åtgärder mellan medlemsländerna.	HELCOM samordnar åtgärder som kan inkludera minskat undervattensbuller.
BSAP	Aktionsplan för miljön i Östersjön	BSAP är ett strategiskt handlingsprogram som utvecklades av HELCOM 2007 och uppdaterades 2022.	BSAP definierar mål och åtgärder för att förbättra Östersjöns miljö, bland annat inom områden som undervattensbuller.
OSPAR	Oslo-Paris-kommissionen.	Ett internationellt samarbete mellan länder runt Nordostatlanten och Nordsjön som arbetar för att skydda havsmiljön genom att förebygga föroreningar, bevara biologisk mångfald och främja hållbar användning av havets resurser.	Övervakar, bedömer och rekommenderar åtgärder för undervattensbuller för att minska dess negativa effekter på havets djurliv. De arbetar med undervattensbuller som en del av sitt skydd av den marina miljön och den biologiska mångfalden i Nordostatlanten och Nordsjön.
ÅPH	Åtgärdsprogram för havsmiljön	Ett nationellt program som syftar till att uppnå en god havsmiljö i Nordsjön och Östersjön. Programmet fastställs av Havs- och vattenmyndigheten och är en del av Sveriges genomförande av EU:s havsmiljödirektiv.	Inkluderar undervattensbuller som en miljöfaktor att hantera för att skydda havets djurliv och ekosystem. Endast impulsivt buller som plötsligt höga ljud som är skadliga ingår. Kontinuerligt buller är mer utspritt i tid och rum och innefattar buller från fartyg och båtar. Ett förslag på ÅPH för kontinuerligt undervattensbuller är under utveckling.

Pågående aktuella frågor och initiativ

- **IMO:** En erfarenhetsuppbyggande fas (Experience Building Phase, EBP) pågår fram till 2026 med möjlig förlängning i två år. Inga bindande krav existerar i dagsläget, men däremot finns en vägledning i IMO Circular 906. Denna vägledning innehåller en bruttolista på åtgärder för att minska undervattensbuller, bland annat tekniska åtgärder på fartyg och operativa åtgärder. Transportstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten deltar i en korrespondensgrupp där vägen framåt under EBP ska utmejslas. Under hösten 2025 har också en Workshop om relationen mellan undervattensbuller och energieffektivitet hållits.

- **EU:** Technical Group on Underwater Noise (TG Noise) har tagit fram teknisk vägledning om undervattensbullers påverkan på det marina livet, genom att definiera "Good Environmental Status", GES, enligt havsmiljödirektivet i en descriptor kallad D11C2. Se rapport "Setting EU Threshold Value for continuous underwater sound" från 2023. Just nu pågår arbete med målsättning och åtgärder ("targets och measures"). Task Group Noise leds av en svensk expert från KTH.

- **HELCOM:** Arbete pågår med "Regional Action Plan". 15-talet åtgärdsteman relaterade till kontinuerligt undervattensbuller är listade i planen. Dessa innefattar bland annat skyddade områden, övervakning, vägledning, indikatorer, koordinering, åtgärder, fritidsbåtar, ekolod, incitament med mera. Transportstyrelsen och IVL Svenska Miljöinstitutet arbetar aktivt i gruppen som tar fram ett dokument om BAT/BEP (Best Available Technology / Best Environmental Practices).

- **OSPAR:** Även här finns en åtgärdsplan framtagen, innefattande åtta arbetsteman med syfte att minska undervattensbuller, bland annat tröskelvärden och målsättning, havsplanering och implementering av IMO:s vägledning gällande fartyg. Havs- och vattenmyndigheten deltar i detta arbete.

- **Nationellt:** Havs- och vattenmyndigheten arbetar med ÅPH, som uppdateras var sjätte år. Detta cykliska arbete innefattar först en bedömning av aktuell status och åtgärdspotential, och därefter tas kontinuerligt nya åtgärdsförslag fram. Under hösten 2025 arbetades det med ett nytt åtgärdsprogram, där bland annat kontinuerligt undervattensbuller ingår.

Forskningsfinansiärer i Sverige och EU

Trafikverket

Trafikverket finansierar och samordnar forskning och utveckling inom både sjöfart och luftfart. Portfölj 8: Fol sjöfartsområdet innehåller ett målområde kallat Uthålliga maritima transporter och miljö.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket ger kunskapsstöd genom bland annat ett samlat ansvar för behovsmotiverad forskningsfinansiering och ansvarar för miljöforskningsrådet. myndigheten fungerar även som stöd i frågor som rör miljöteknik och miljöinnovationer samt utgör kontaktpunkt för Vetenskapsrådet, Forskningsrådet Formas och Vinnova.

Energimyndigheten

Energimyndigheten finansierar och stöttar forskning, innovation, affärsutveckling och global spridning av nya lösningar. Stödet ska bidra till att uppfylla de energi- och klimatpolitiska målen, näringslivspolitiska målen och de forskningspolitiska målen.

Formas

Formas är en statlig forskningsfinansiär som stödjer forskning för hållbar utveckling inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande.

Vetenskapsrådet

Vetenskapsrådet är en av de största statliga finansiärerna av forskning i Sverige. De stödjer grundforskning inom alla vetenskapsområden.

Vinnova

Vinnova är Sveriges innovationsmyndighet som finansierar forskning och utveckling med fokus på innovation och hållbar tillväxt.

Sjöfartsverket

Bedriver forskning och utveckling inom sjöfartsområdet.

Svenska institutet

Svenska institutet är en myndighet med uppdrag att skapa intresse och förtroende för Sverige utomlands.

Forte

Forte finansierar forskning inom hälsa, arbetsliv och välfärd.

Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse

Knut och Alice Wallenbergs stiftelse stödjer forskning och innovation inom många områden, inklusive teknik och naturvetenskap, vilket kan omfatta sjö- och luftfartsforskning. De finansierar bland annat forskning inom AI.

Industrifonden

Industrifonden investerar i innovativa företag med potential att växa och bidra till hållbar utveckling, vilket kan inkludera sjö- och luftfartssektorn.

EU

Ship Financing Portal - Mobility and Transport - European Commission.

**TRANSPORT
STYRELSEN**

transportstyrelsen.se
telefon 0771-503 503